

พฤติกรรมคนไทยในการใช้ห้องพัก ในโรงแรมพักตากอากาศชายทะเล

รองศาสตราจารย์ จันทน์ เพชรานนท์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

bjantane@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาพฤติกรรมคนไทยในการใช้ห้องพักในโรงแรมพักตากอากาศชายทะเล มีเป้าหมายเพื่อเสนอแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในห้องพักทั่วไป หรือห้องพักระดับมาตรฐาน โรงแรมพักตากอากาศชายทะเลที่สอดคล้องกับพฤติกรรมคนไทย โดยทำการศึกษพฤติกรรมการใช้ห้องพัก ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก และลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในห้องพักโรงแรมพักตากอากาศชายทะเล โดยมีการวิจัย 2 ขั้นตอนคือ การวิจัยนำร่องด้วยวิธีการประเมินหลังการเข้าใช้โรงแรมพักตากอากาศชายทะเลของโรงแรมที่เป็นกรณีศึกษา 1 แห่ง และการวิจัยเชิงปริมาณด้วยการสำรวจพฤติกรรมและความต้องการของผู้เข้าใช้ห้องพักในโรงแรมพักตากอากาศชายทะเลด้วยแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง 433 ตัวอย่าง ทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา ร่วมกับการวิเคราะห์ผลสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้วยหลักการทางสถาปัตยกรรมภายใน เพื่อเสนอเป็นแนวทางการออกแบบ ผลการวิจัยจากการประเมินหลังการเข้าใช้พบว่าผู้ใช้จำนวน 46 คนที่เดินทางไปพักผ่อนและใช้ห้องพักในโรงแรมที่มีราคา 3,000 – 5,000 บาท ต่อคืน ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้เตียงนอนนอนดูโทรทัศน์และเป็นที่นั่งเล่นพูดคุยกันนอกเหนือจากการนอน รื้อกระเป๋า และใช้ตู้เสื้อผ้าน้อย นิยมใช้ห้องอาบน้ำ และมีความต้องการสายชำระในห้องน้ำมาก เป็นต้น มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพระดับมากในเรื่องขนาดห้อง (4 เมตร x 8 เมตร) ขนาดเตียง (ที่นอน 4 ฟุต x 6.5 ฟุต) และห้องอาบน้ำ ส่วนผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่าคนไทยที่ไปโรงแรมพักตากอากาศชายทะเลมากกว่าร้อยละ 60 ชอบโรงแรมที่มีชายหาดส่วนตัว ราคา 2,000 – 6,000 บาท เป็นอาคารบ้านพักเดี่ยวมากที่สุด (ร้อยละ 72.30) โดยมีพฤติกรรมการใช้ห้องพักในลักษณะเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างในการประเมินหลังการเข้าใช้ในกรณีศึกษา มีความต้องการบรรยากาศและรูปแบบการออกแบบภายในสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เรียบง่าย ทันสมัย และมีลักษณะพื้นถิ่น ตกแต่งพื้นที่และเครื่องเรือนด้วยวัสดุไม้สีธรรมชาติ และภายในห้องน้ำตกแต่งด้วยหินแกรนิตหรือหินอ่อน นอกจากนี้ยังมีรายละเอียดความต้องการและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับลักษณะส่วนบุคคลเพื่อใช้เป็นข้อพิจารณาในการออกแบบห้องพักทั่วไปหรือห้องพักระดับมาตรฐาน รวมถึงข้อเสนอแนะสิ่งอำนวยความสะดวกภายในพื้นที่อื่นๆ ในโรงแรมพักตากอากาศชายทะเลที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของคนไทย

คำสำคัญ: พฤติกรรม สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ห้องพักระดับมาตรฐาน โรงแรมพักตากอากาศชายทะเล

Thai Behavior in Guest Room of Beach Resort Hotel

Associate Professor Jantane Bejananda

Faculty of Architecture, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

bjantane@gmail.com

Abstract

The study aims to propose a design guideline for a standard room in beach resort that fits with the user behavior of Thai visitors. In order to assess the relationship between physical environment of standard room and user behavior, the study used Post Occupancy Evaluation (POE) and survey research. There were two stages in the research plan: a pilot study stage, and a main study stage. The pilot study was a post-occupancy research conducted at a pre-selected beach resort. The main study was a quantitative research, examining the behavior and requirements of beach resort visitors through a structural questionnaire. 433 results were subsequently analyzed through descriptive statistics, in conjunction with an analysis of the room's physical attributes. Accordingly, it is discovered that for the 46 Thai visitors who stayed in rooms priced at 3,000 to 5,000 baht per night for a seminar, they use beds not only to sleep, but also for other purposes like television watching and chatting. Moreover, these participants prefer not to use the closet for their clothing items. They prefer to use a shower stall, and a water sprayer for their toilet unit. They are very satisfied with the room size (4x8 meters), the size of the bed (4x6.5 feet), and the shower. The quantitative research reveals that the majority (72.30 percent) of the visitors prefer resorts with private beaches, especially to stay in stand-alone bungalows priced between 2,000 – 6,000 bath. In addition, the results suggest that there are three important characteristics of the physical environment of a standard room in a beach resort. First, the interior architectural style should be modern and simple. Second, finishing materials of floor and furniture should be made from wood. In addition, the finishing material in a bathroom should be granite or marble. In addition to these results, this study also found that some characteristics such as age, education and career are important in order to generate a design guideline of a standard room in beach resort suitable for Thai visitors.

Keywords: behavior, physical environment, typical room, beach resort hotel

บทนำ

การเติบโตทางเศรษฐกิจของโลกแบบไร้พรมแดนหลังปี ค.ศ. 2000 ทำให้เกิดการแข่งขันเชิงพาณิชย์ในรูปแบบต่างๆ เพื่อผลิตสินค้าและบริการให้สนองความต้องการของตลาดที่ค้ำึงถึงพฤติกรรมของผู้บริโภคอย่างจริงจัง เพราะการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคสามารถสร้างกลยุทธ์ทางการตลาดที่สร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้บริโภค และช่วยค้นหาทางแก้ไขพฤติกรรมในการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคในสังคมได้ถูกต้องและสอดคล้องกับความสามารถในการตอบสนองของธุรกิจมากยิ่งขึ้น ที่สำคัญจะช่วยในการพัฒนาตลาดและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2541, 2546 และวิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี พฤติกรรมผู้บริโภค, 31 สิงหาคม 2554) การท่องเที่ยวก็เช่นกันนอกเหนือจากการนำสภาพสังคม วัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติของแต่ละท้องถิ่นมาใช้เป็นกลยุทธ์ในการสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวแล้ว ควรมีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้เหมาะสมกับกิจกรรมและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพราะนักท่องเที่ยวเป็นผู้บริโภคที่ต้องการสินค้าและบริการแตกต่างจากการบริโภคสินค้าจำเป็นและสินค้าอุตสาหกรรมทั่วไป ผู้ประกอบธุรกิจจำเป็นต้องค้นหาพฤติกรรมมาริโภคของนักท่องเที่ยวว่ามีพฤติกรรมการซื้อก่อนและหลังการใช้บริการอย่างไร (กิตติมา คงอยู่, 2550 : 20-21) ในการออกแบบที่พักหรือโรงแรมในแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่างๆ ซึ่งเป็นหนึ่งในสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว การทำความเข้าใจเรื่องพฤติกรรมลูกค้า ควรสำรวจหากกลุ่มลูกค้าเฉพาะของโครงการ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการออกแบบอย่างเหมาะสม และลงลึกถึงในรายละเอียดของพฤติกรรมเพื่อกำหนดแนวความคิด การวางผังให้เหมาะสมที่สุด ไปจนถึงการสร้างความแตกต่างให้เกิดขึ้นในโครงการ (เอกพงษ์ ตรีตรง, 2554)

ในประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวชายทะเลที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในระดับโลกอยู่ในภาคกลางที่เมืองพัทยาและหัวหิน และในภาคใต้ที่เกาะสมุยและเกาะภูเก็ต ซึ่งพื้นที่เหล่านี้มีการขยายตัวของโรงแรมเพิ่มขึ้นทุกปี ถึงแม้ว่าในช่วงหนึ่ง

จะมีภัยจากคลื่นยักษ์ (Tsunami) และเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมืองอยู่บ้าง แต่หลังจากมีการบูรณะและพัฒนาพื้นที่เสี่ยงภัยและฟื้นฟูการท่องเที่ยวตามนโยบายของรัฐในปี 2552 พบว่าจากจำนวนโรงแรมทั่วประเทศ 5,420 แห่ง 303,154 ห้อง มีจำนวนผู้เข้าพัก 66,647,109 คน เป็นชาวไทย 39,144,370 คนหรือร้อยละ 58.73 ของผู้เข้าพักทั้งหมด อยู่ในพื้นที่ภาคกลาง 1,467 แห่ง 87,172 ห้อง มีจำนวนผู้เข้าพัก 19,037,814 คน เป็นชาวไทย 13,104,681 คนหรือร้อยละ 68.84 ของผู้เข้าพักทั้งหมดในพื้นที่นี้ อยู่ในพื้นที่ภาคใต้ 1,490 แห่ง 78,034 ห้อง มีผู้เข้าพัก 18,412,032 คน เป็นชาวไทย 6,965,666 คนหรือร้อยละ 37.83 ของผู้เข้าพักทั้งหมดในพื้นที่นี้ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2553) แสดงให้เห็นว่ามีการเข้าใช้โรงแรมในพื้นที่ภาคกลางและภาคใต้ซึ่งเป็นพื้นที่เขตชายทะเลมาก และคนไทยมีการเข้าใช้โรงแรมเพื่อการท่องเที่ยวหรือกิจกรรมต่างๆ ในโรงแรมภาคกลางมาก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงแรมพักตากอากาศริมทะเลที่อยู่ในรัศมีที่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานครมากนัก เกือบทั้งปีมีนักท่องเที่ยวและหน่วยงานของคนไทยจองล่วงหน้าเต็มหมด โดยเฉพาะในเทศกาลต่างๆ ส่วนหนึ่งเนื่องจากนโยบายการส่งเสริมการพัฒนาองค์กรต่างๆ ในประเทศไทยด้วยการจัดประชุมสัมมนาเป็นหมู่คณะในโรงแรมเพิ่มมากขึ้นทั้งโรงแรมในเมืองและต่างจังหวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการพักตากอากาศประเภทต่างๆ ทำให้ผู้ประกอบการโรงแรมได้หันมาให้ความสำคัญกับการออกแบบเพื่อสนองความต้องการของคนไทยเพิ่มขึ้น เช่น การออกแบบห้องน้ำในห้องพักให้มีห้องอาบน้ำแทนการใช้อ่างอาบน้ำเป็นต้น แต่ในขณะเดียวกันก็พบว่ายังมีโรงแรมอีกมากที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมของคนไทยในการเข้าใช้โรงแรม ทำให้มีปัญหาต่างๆ ในการดูแลรักษาและการบริหารจัดการ โดยเฉพาะในส่วนของโรงแรมพักแบบมาตรฐานที่มีจำนวนมากที่สุดและมีการใช้งานมากที่สุดในโรงแรม ซึ่งต้องค้ำึงถึงความสามารถในการรองรับด้านประโยชน์ใช้สอย ความสะดวกสบาย และความสวยงามให้เกิดความพึงพอใจต่อผู้ใช้งานมากที่สุด ถึงแม้ว่าโรงแรมต่างๆ จะมีแบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในห้องพัก หรือมีการประเมินหลัง

การเข้าใช้งานผ่านแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ในเว็บไซต์ของโรงแรมหรือตัวแทนจำหน่ายแล้วก็ตาม แต่พบว่าเป็นการสอบถามในภาพรวมของการบริการและบรรยากาศโดยรวมเพื่อพัฒนาการบริการเป็นหลัก โดยไม่ได้ศึกษารายละเอียดทางพฤติกรรมและความต้องการของผู้ใช้ที่เป็นข้อมูลสำคัญในงานออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพของห้องพัก เช่น ความพึงพอใจสูงสุดต่อความสะอาดของห้องพัก ความสะอาดโดยรวมของห้องพัก (ผนัง เพดาน พื้นห้อง) ความสะอาดของผ้าปูที่นอน ฯลฯ และความสะอาดภายในห้องน้ำซึ่งมีความสัมพันธ์กัน อาชีพมีผลต่อความพึงพอใจในด้านบรรยากาศและการตกแต่งในห้องพัก ความพึงพอใจในด้านบรรยากาศและการตกแต่งภายในห้องพักนั้นมีความสัมพันธ์กับความสะอาดโดยรวมของห้องพัก ความสะอาดของผ้าปูที่นอน ฯลฯ แสงสว่างในห้องพักและในห้องน้ำ ตลอดจนคุณภาพของอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าในห้องพัก คุณภาพอุปกรณ์ในห้องน้ำ และสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องน้ำ หากโรงแรมได้มีการลงทุนในการตกแต่งอย่างสวยงามแล้ว แต่ไม่ได้ทำความสะอาดตลอดจนบำรุงรักษาอุปกรณ์ให้มีคุณภาพที่ดีพร้อมใช้งาน ก็ไม่จำเป็นว่าจะได้คะแนนความพึงพอใจในด้านนี้สูง (วรรณฯ ประยุกต์วงศ์และคณะอื่น ๆ, 2549) ปัจจุบันมีการวิจัยด้านการตลาดที่เกี่ยวกับพฤติกรรมและการออกแบบในโรงแรมบ้าง เช่น พฤติกรรมและรูปแบบการใช้ชีวิตของหนุ่มเจ้าสำราญในการเข้าพักโรงแรมบูติกที่นิยมการเข้าพักคนเดียว นิยมห้องพักแบบชุด (suite room) ขนาด 50 ตารางเมตร มีระเบียง ชอบการแต่งห้องแบบทันสมัย (modern style) ชอบสีขาวและดำ นิยมไฟแบบแสงสีอุ่น (warm white) นิยมยีน้อบน้ำในตู้อาบน้ำ นิยมใช้บริการด้านการบริการอาหารในห้องพัก และชอบบริการเสริมด้านสถานที่ออกกำลังกายเพื่อสุขภาพและสปา (สุจินต์ สุชะพงษ์, 2552)

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะค้นหาข้อมูลที่น่าใช้เป็นแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพในห้องพักของโรงแรมให้สอดคล้องกับความต้องการและพฤติกรรมคนไทย โดยคาดหวังว่าผลจากการวิจัยดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการออกแบบโรงแรมให้เกิดการประหยัดช่วยลดต้นทุนการก่อสร้าง อนุรักษ์

ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมไม่ให้เกิดความจำเป็น ลดภาระการดูแลรักษาในระยะยาว รวมถึงได้แนวทางการสร้างสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้มีคุณภาพที่ดีเหมาะสมกับสังคมและวัฒนธรรมไทย โดยการศึกษาครั้งนี้ได้เน้นศึกษาพฤติกรรมและความต้องการทางด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพักของคนไทยเป็นหลัก โดยเฉพาะห้องพักทั่วไปหรือห้องพักระดับมาตรฐาน (standard room or typical room) เพราะเป็นพื้นที่ที่มีการใช้งานตลอดเวลา ใช้งานยาวนานกว่าพื้นที่อื่นๆ และเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของโรงแรม โดยเลือกศึกษาห้องพักระดับมาตรฐาน ในโรงแรมพักตากอากาศชายทะเล ราคาห้องพักประมาณ 3,000-5,000 บาทต่อคืน เพราะมีลักษณะการใช้งานที่หลากหลายและมีรายละเอียดที่ต้องคำนึงถึงในการใช้งานแตกต่างจากห้องพักโรงแรมในเมือง

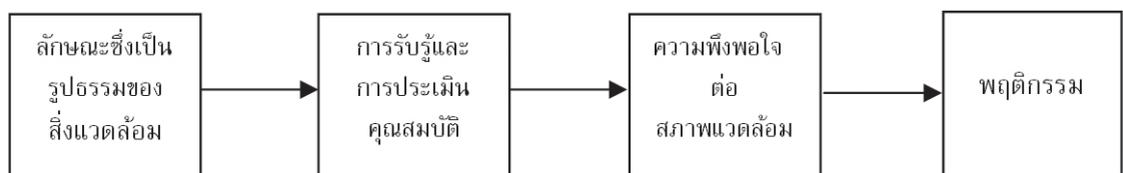
กรอบแนวคิดในการวิจัยนี้ใช้หลักการด้านการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในโรงแรม เพื่อทราบถึงเกณฑ์และเงื่อนไขที่จะใช้เป็นตัวแปรทางด้านกายภาพ วิธีการประเมินสภาพแวดล้อมทางกายภาพเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยและการสร้างเครื่องมือการวิจัย แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการและวิธีการวัดทัศนคติและการทำโปรแกรมการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือและแนวทางการวิเคราะห์พฤติกรรมและสภาพแวดล้อม ดังนี้

1. การออกแบบสถาปัตยกรรมภายในโรงแรม โดยเฉพาะการออกแบบห้องพักซึ่งมีการแบ่งประเภทของห้องพักเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ (มาลินี ศรีสุวรรณ, 2542 : 121) คือห้องทั่วไปและห้องชุด โดยห้องทั่วไปหรือห้องระดับมาตรฐานในโรงแรมเป็นห้องพักที่มีมากที่สุดโรงแรม และเป็นห้องที่มีผู้เข้าใช้มากกว่าห้องชุด มีการวางเตียงหลายแบบ เช่น เตียงเดี่ยว เตียงแฝด ฯลฯ การตกแต่งของห้องประเภทนี้สามารถแบ่งออกเป็นประเภทย่อยตามลักษณะของการจัดเตียง ได้แก่ ห้องพักเตียงที่นอนเดี่ยว (single bed) ห้องพักเตียงที่นอนคู่ (double bed) และห้องพัก 2 เตียง (twin bed) ส่วนมากเป็นเตียงที่นอนเดี่ยว โดยมีพื้นฐานการออกแบบสภาพแวดล้อม

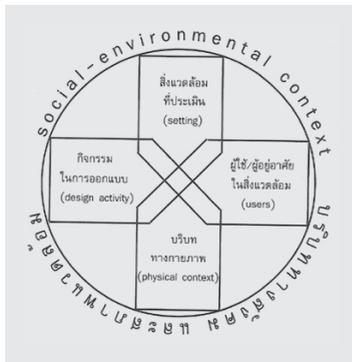
ทางกายภาพภายในห้องพักภายในโรงแรม (ชพนธุ์ เมธาทิพย์ อ้างถึงใน มาลีณี ศรีสุวรรณ, 2542 : 121) คือ โรงแรมขนาดกลางมีขนาดห้องพักประมาณ 15 - 17 ตารางเมตร ขณะที่โรงแรมขนาดใหญ่มีขนาดห้อง 28 ตารางเมตร โดยไม่รวมส่วนโถงและห้องน้ำ ความสูงจากพื้นถึงฝ้าเพดานประมาณ 2.50 เมตร (ต่ำสุดประมาณ 2.30 เมตร) ในขณะที่ส่วนทางเข้าอาจสูงเพียง 2.00 เมตร เพราะต้องเหลือระยะใต้ฝ้าสำหรับระบบปรับอากาศ ประตูและผนังควรใช้วัสดุที่เก็บเสียงได้เป็นอย่างดี การจัดห้องพักต้องมีการยึดหยุ่น เช่น การใช้เตียงที่นอนคู่ขนาดใหญ่พิเศษ (king size) พร้อมทั้งโซฟา สามารถปรับเปลี่ยนให้เป็นที่นอนร่วมกัน ทำให้รับแขกได้หลายประเภท ส่วนการจัดห้องพักแบบทั่วไป ส่วนใหญ่จะมีห้องน้ำ ส่วนแต่งตัว และส่วนเก็บเสื้อผ้า รวมเป็นกลุ่มบริเวณทางเดินเข้าห้อง มีส่วนนั่งเล่นแยกจากส่วนแต่งตัว และมีอ่างล้างมือ แยกออกจากส่วนอาบน้ำ และโถส้วม **ห้องน้ำในห้องพัก** ประกอบด้วย โถส้วม อ่างล้างหน้า กระຈก อ่างอาบน้ำ ฝักบัว โถปัสสาวะผู้ชาย ทั้งนี้การวางตำแหน่งแต่ละส่วนควรคำนึงถึงการวางท่อ การแชร์ช่องท่อกับห้องน้ำของห้องพักที่ติดกัน และมีส่วนที่สามารถเปิดเช็คท่อได้ เพื่อการซ่อมบำรุง และส่วนอื่นๆ ในห้องน้ำควรมี ได้แก่ ชั้นวางผ้าเช็ดตัว ผ้าเช็ดหน้า ที่แขวนเสื้อ และอื่นๆ **ทางเดิน** ในส่วนของห้องพักและบันได ความกว้างประมาณ 1.20 - 2.00 เมตร แล้วแต่ชนิดของโรงแรม ส่วนฝ้าเพดานของทางเดินในโรงแรมจะเป็นที่สำหรับงานระบบทางวิศวกรรม พื้นถึงเพดานไม่ควรต่ำกว่า 2.25 เมตร ป้ายบอกทางไปแต่ละห้อง หรือทางไปสู่อันไหนไฟควรชัดเจน มีไฟฉุกเฉิน ควรมีปลั๊กไฟไว้เป็นช่วงๆ เพื่อการซ่อมบำรุงหรือการทำความสะอาด การใช้

พรจะทำให้ลดเสียงในทางเดิน อาจมีตู้เครื่องตีหมหรือตู้หน้าแข็ง ในส่วนโถงแต่ละชั้นหรือใกล้ช่องลิฟท์ **การป้องกันเพลิงไหม้** ขึ้นอยู่กับเทศบัญญัติของแต่ละที่ ประตูห้องพักควรทนไฟได้น้อยครั้งชั่วโมง ผนังห้องควรทนไฟได้อย่างน้อย 1 ชั่วโมง ยกเว้นว่ามีระบบสปริงเคลอร์ (sprinkler) ในฝ้าทางเดิน ส่วนการออกแบบรูปแบบและบรรยากาศในห้องพักมีรายละเอียดของเครื่องเรือน สิ่งอำนวยความสะดวก และการใช้วัสดุในการตกแต่งพื้นผนัง เพดาน ที่ต้องคำนึงถึงด้วย

2. วิธีการประเมินสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การวิจัยเชิงประเมินในทางสถาปัตยกรรม ซึ่งเป็นประเมินสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่สร้างขึ้นทั้งสิ้น เป็นการประเมินอาคาร (building evaluation) หรือการประเมินสภาพแวดล้อมอาคาร (evaluation of building environment) ซึ่งต่างจากการวิจัยทางสังคมศาสตร์เพราะเน้นการศึกษาอิทธิพลต่างๆ ที่มีต่อพฤติกรรมผู้ใช้ และมักจะพยายามศึกษาตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งระบบ โดยพยายามอธิบายโครงสร้างของระบบสภาพแวดล้อมที่ศึกษานั้น โดยวัตถุประสงค์ของการประเมินสิ่งแวดล้อมเพื่อศึกษาถึงการตอบสนองการใช้งานของผู้ใช้เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบสิ่งแวดล้อมทางกายภาพกับพฤติกรรมของผู้ใช้หรือผู้คนที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนปฏิบัติการของผู้ใช้ต่อสิ่งแวดล้อมนั้น โดยใช้แบบจำลองแนวคิดความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม (วีระ สัจกุล, 2544) และแนวคิดองค์ประกอบบริบททางสังคมและสภาพแวดล้อมของสิ่งแวดล้อมหรืออาคารที่ทำการประเมินของฟริดแมน (Friedman et al. 1978 อ้างถึงใน วีระ สัจกุล, 2544)

ภาพที่ 1: แบบจำลองแนวคิด ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม (ที่มา : วีระ สัจกุล, 2544: 63)

ภาพที่ 2: แสดงองค์ประกอบบริบททางสังคมและสภาพแวดล้อมของอาคารที่ทำการประเมินของพริตแมน (ที่มา : วีระ สัจกุล, 2544: 56)

3. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการของผู้บริโภค

บุคคลแต่ละคนจะมีรูปแบบของการประพฤติหรือปฏิบัติตนในการดำเนินชีวิตอย่างไร ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการแสดงออก 2 ส่วน คือ ปัจจัยภายในตัวบุคคล คือ ความต้องการ การรับรู้ การเรียนรู้ การจงใจ เจตคติ บุคลิกภาพ และ ปัจจัยภายนอกตัวบุคคล คือ อิทธิพลทางครอบครัว สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม สำหรับความต้องการมนุษย์ในด้านสินค้าและบริการต่างๆ ต่อการดำเนินชีวิตสามารถแบ่งเป็น 3 ระดับโดยเกี่ยวข้องตั้งแต่ความต้องการจำเป็นขั้นพื้นฐาน ตามด้วยความต้องการความสะดวกสบาย และความต้องการความสุขหรือเป้าหมายสูงสุดในชีวิต ในการศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของผู้บริโภคมักใช้การวัดทัศนคติด้วยการสังเกตการสัมภาษณ์ และแบบรายงานตนเองที่มักจะถูกสร้างขึ้นในรูปแบบของเครื่องมือวัดที่เรียกว่ามาตรวัด เช่น มาตรวัดทัศนคติของลิเคอร์ท (Likert Scale) เป็นวิธีการประเมินแบบรวมค่า (Method of Summated Rating) ว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย มากน้อยแค่ไหนกับตัวแปรต่างๆ และมีการให้คะแนนหรือกำหนดน้ำหนักความเห็นเป็นทัศนคติทางบวกหรือทางลบก็ได้ หรือมาตรวัดทัศนคติของออสกู๊ด (Osgood) ที่เป็นการจำแนกความหมายของคำคุณศัพท์ (Semantic Differential Scale) มาตรวัดนี้วัดได้ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ รวมทั้งทิศทางและความเข้มของปฏิกริยา ทางด้านทิศทางคือไปทางดีหรือ

เลว ทางความเข้มก็มีลักษณะนั้นมาก-น้อยเพียงใด (จิตตพันธ์ เดชะคุปต์, 2551)

4. การทำรายละเอียดประกอบโครงการการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน

การวิเคราะห์กิจกรรมเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการหาความต้องการทางกายภาพของพื้นที่ใช้สอยหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะเกิดขึ้นในโครงการ โดยส่วนหนึ่งเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์หน้าที่ใช้สอย เพื่อหาความสัมพันธ์พื้นที่ใช้สอยในโครงการ และอีกส่วนหนึ่งเป็นการค้นหารายละเอียดความต้องการเนื้อที่ ใช้สอยและองค์ประกอบแวดล้อมต่างๆ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการออกแบบ เกณฑ์นี้จะประกอบไปด้วยขนาดของเนื้อที่ ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรม เครื่องเรือน เครื่องใช้ และเครื่องมือประกอบในการใช้สอยตลอดถึงการบ่งบอกลักษณะรูปแบบรูปทรงและบรรยากาศที่ควรจะเป็นของแต่ละพื้นที่ใช้สอย กิจกรรมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้โครงการในเรื่องการกระทำและพฤติกรรม ก่อนที่จะวิเคราะห์กิจกรรม จึงต้องทราบรายละเอียดว่าผู้ใช้ในแต่ละพื้นที่ใช้สอยตามความต้องการในโครงการ เป็นใครบ้าง แล้วจึงทำการศึกษากิจกรรมและพฤติกรรมต่างๆ จะเห็นว่าการวิเคราะห์กลุ่มผู้ใช้นั้นต้องมีรายละเอียดในเชิงสังคมเข้ามาเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจ สภาพสังคม และสิ่งแวดล้อม ของผู้ใช้ เพราะเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อบทบาทในการทำกิจกรรม หรือเป็นผลต่อพฤติกรรมในการใช้พื้นที่ใช้สอยต่างๆ โดยพฤติกรรมดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับจิตวิทยาของผู้ใช้ที่สามารถบ่งบอกให้ทราบถึงวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีความเชื่อต่างๆ ในวิธีปฏิบัติต่อพื้นที่ใช้สอย ซึ่งมีผลต่อการสร้างแนวความคิดในการออกแบบที่เหมาะสมต่อไปด้วย (จันทน์ เพชรานนท์, 2552)

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และวิจัยเชิงประเมินทางสถาปัตยกรรมที่ยึดหลักการประเมินสภาพแวดล้อมทางกายภาพหลังการเข้าใช้ (Post Occupancy Evaluation,

POE) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกเพื่อประเมินหลังการเข้าใช้เป็นคนไทยที่เข้าพักในโรงแรมพักตากอากาศชายทะเลพัทยาแห่งหนึ่ง จำนวน 46 คน กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มนักศึกษาเพื่อทดสอบเครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณจำนวน 37 คน และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชาชนทั่วไป โดยคำนวณจากจำนวนผู้เข้าใช้โรงแรมพักตากอากาศชายทะเลที่เป็นชาวไทยในช่วงปี 2551 - 2552 และสุ่มตัวอย่างตามตารางยามานะ (Yamane) ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลได้จำนวน 433 คน

เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ชนิดคือแบบสังเกตสภาพแวดล้อมภายในโรงแรมและห้องพักที่ใช้ในการประเมินหลังการเข้าใช้พื้นที่ภายในโรงแรมพักตากอากาศที่ใช้เป็นกรณีศึกษา ร่วมกับการใช้แบบสอบถามมีจำนวน 7 หน้า เป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด ประกอบด้วยข้อคำถามอยู่ 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ และรายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ลักษณะการใช้พื้นที่และความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อพื้นที่ในภาพรวมของโรงแรม ได้แก่ พื้นที่ภายในโรงแรมที่เข้าใช้และไม่เข้าใช้ จุดประสงค์ กิจกรรมและพฤติกรรมในการเข้าใช้พื้นที่ต่างๆ ภายในโรงแรม เช่น ชอบนั่งทานอาหารเข้าในบริเวณส่วนไหนของคอฟฟี่ช็อป เลือกที่นั่งรับประทานอาหารเช้าแบบใด เป็นต้น รวมถึงความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบและบรรยากาศโดยรวมของพื้นที่ใช้สอยภายในโรงแรม และวัดทัศนคติเชิงเปรียบเทียบของรูปแบบด้วยมาตรวัดตามการจำแนกความหมายของคำ (Semantic Differential Scale) เป็น ทนสมัย-โบราณ มีลักษณะแบบไทย-มีลักษณะแบบฝรั่ง มีลักษณะเป็นบ้าน-มีลักษณะแบบฝรั่ง มีความหรูหรา-ไม่หรูหรา เป็นเมือง-เป็นชนบท มีความเป็นสากล-มีความเป็นพื้นถิ่น และมีเรื่องราวของศิลปะไทย-มีเรื่องราวของศิลปะตะวันตก ในส่วนที่ 3 คือ กิจกรรม พฤติกรรม และความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพของห้องพัก ทั้งขนาด จำนวน และรูปแบบ ของอุปกรณ์ เครื่องเรือน และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยมี การสำรวจห้องพักโดยหลักการทาง

สถาปัตยกรรมภายในด้วยการรังวัดผังแปลนและถ่ายภาพ ประกอบกับการสำรวจร่องรอยผู้เข้าพักพฤติกรรมภายในห้องพักอย่างไร ประกอบกับการสอบถามการใช้งานและไม่ใช้งานในพื้นที่ส่วนต่างๆ ของห้องพัก ร่วมกับการสอบถามความพึงพอใจต่อการทำกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ภายในห้องพัก ด้วยมาตรวัดทัศนคติของลิเคอร์ทเป็นระดับความคิดเห็น 5 ระดับ คือ ระดับ 5 หมายถึง ความพึงพอใจมากที่สุด ระดับ 4 หมายถึง ความพึงพอใจมาก ระดับ 3 หมายถึง ความพึงพอใจปานกลาง ระดับ 2 หมายถึง ความพึงพอใจน้อย และระดับ 1 หมายถึง ไม่พึงพอใจ รวมถึงข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ ที่อยากให้มีในโรงแรม และการเลือกตำแหน่งเตียงนอน และเหตุผลที่เลือก เป็นแบบสอบถามปลายเปิด โดยแบบสอบถามนี้ได้ถูกพัฒนาให้เป็นสอบถามในการสำรวจพฤติกรรมกับกลุ่มคนไทยผู้ใช้โรงแรมทั่วไป ด้วยการตัดตัวแปรด้านความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมกายภาพออกแล้วนำไปทดสอบกับกลุ่มนักศึกษา 37 คน และพัฒนาเป็นแบบสอบถามมีจำนวน 4 หน้า มีทั้งปลายเปิดและปลายปิด ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ รายได้ต่อเดือน ราคาห้องพักที่เหมาะสม จำนวนวันที่พักค้าง ไปกับใคร เลือกห้องพักลักษณะไหนสาเหตุในการเลือกเข้าพัก และรูปแบบอาคารที่พักตากอากาศชายทะเลที่ต้องการ

ส่วนที่ 2 ลักษณะการใช้พื้นที่และความต้องการที่มีต่อพื้นที่ในภาพรวมของโรงแรม ผู้ใช้ได้มีการใช้พื้นที่ส่วนไหนในโรงแรมบ้าง โดยแบ่งตัวเลือกเป็น 2 ทางเลือก คือ ใช้กับ ไม่ใช้, และใช้พื้นที่ต่างๆ ทำกิจกรรมอะไรบ้าง ทั้งภายในโถงต้อนรับ ที่รับประทานอาหาร บริเวณสระว่ายน้ำ บริเวณชายหาด รวมถึงบรรยากาศและรูปแบบการออกแบบภายในโรงแรมพักตากอากาศชายทะเลที่ชอบ ส่วนที่ 3 กิจกรรม พฤติกรรม และความต้องการของผู้ใช้ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพของห้องพัก (ทั้งบรรยากาศและรูปแบบของห้อง เครื่องเรือน เครื่องใช้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ) โดยให้เลือกว่าผู้ใช้มีพฤติกรรมตามพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกภายใน

ห้องพักหรือไม่ มีความต้องการวัสดุพื้น ผนัง เพดาน และเครื่องเรือน ภายในห้องพัก ห้องน้ำ และระเบียงแบบใดบ้าง อยากได้รูปแบบและบรรยากาศของห้องพักแบบใด การเลือกตำแหน่งเตียงนอน รวมถึงข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ ที่อยากให้มีในโรงแรมพักตากอากาศชายทะเล โดยเก็บข้อมูลในระหว่างมีการจัดนิทรรศการการท่องเที่ยวที่ศูนย์ประชุมเมืองทองธานีปี พ.ศ. 2553

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้วยวิธีการทำโปรแกรมการออกแบบ โดยจัดเป็นประเด็น การจัดวางผัง รูปแบบบรรยากาศ วัสดุตกแต่ง ขนาดเครื่องเรือน เพื่อเปรียบเทียบกับหลักการออกแบบโรงแรมตามเกณฑ์ทางสถาปัตยกรรมภายใน และวิเคราะห์แบบสอบถามด้วยสถิติพรรณนา เป็นค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย (ตั้งเกณฑ์ใช้ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป - 4.00 เป็นระดับปานกลาง 4.01 - 4.50 ระดับมาก และ 4.51 ขึ้นไประดับมากที่สุด) และมีการหาความสัมพันธ์ของความถี่ระหว่างบุคคลและพื้นที่บางตัวแปร

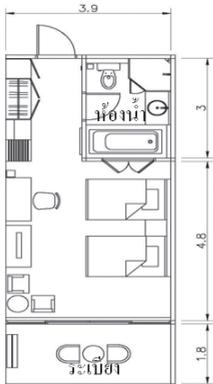
ผลการวิจัย

1. ผลจากการประเมินหลังการเข้าใช้ของกลุ่มผู้ใช้และโรงแรมที่เป็นกรณีศึกษา พบว่าเป็นโรงแรมระดับ 4 ดาว ราคาห้องพักทั่วไปสำหรับ 2 คนต่อคืนต่อห้องรวมอาหารเช้าตั้งไว้ 4,500 - 6,000 บาท ซื้อผ่านออนไลน์ ราคาเฉลี่ยประมาณ 3,500 บาท แต่ราคาจองเป็นกลุ่มสัมมนา 50 คนประมาณ 2,000 บาท จากการเข้าสังเกตร่องรอยในห้องพักหลังการใช้งานในตอนเช้าของวันรุ่งขึ้น 5 ห้องและสอบถามผู้ใช้ทั้ง 46 คน พบว่าส่วนใหญ่ใช้เตียงนอนในการนั่งนอนเล่นพร้อมดูทีวี และใช้ที่นั่งที่ระเบียงพบปะพูดคุยกับกลุ่มเพื่อนย่อย 3 - 4 คน มีการใช้งานส่วนชุดรับแขกในห้องและส่วนมินิบาร์บ้าง ส่วนที่วางกระเป๋าไม่พอบางส่วนวางที่พื้นหรือเก้าอี้แต่งตัว ไม่มีการใช้ตู้เสื้อผ้าเพื่อแขวนผ้าใหม่ แต่เป็นการแขวนผ้าที่ใช้งานแล้ว พบการตากผ้าเช็ดตัวที่พนักพิงเก้าอี้ ส่วนในห้องน้ำมีการใช้ห้องอาบน้ำเป็นหลัก แทบจะไม่มีการใช้อ่างอาบน้ำ ส่วนใหญ่อยากให้มีสายชำระบริเวณชักโครก

ภาพที่ 3: แสดงพฤติกรรมภายในห้องพัก

ในห้องน้ำ โดยภาพรวมผู้เข้าใช้ห้องพักและพื้นที่ต่างๆ ภายในโรงแรมมีความรู้สึกดีต่อสภาพแวดล้อม บรรยากาศ และการบริการที่สะดวกสบาย โดยมีความพึงพอใจต่อรูปแบบและบรรยากาศโดยรวมของห้องพักในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.12 จากคะแนน 5)

รูปที่ 4: แสดงผังและลักษณะการจัดวางห้องพักในโรงแรมพักตากอากาศชายทะเล

จากการสำรวจลักษณะทางกายภาพของห้องพัก พบว่าในห้องพักแบบทั่วไปหรือแบบมาตรฐานของโรงแรมนี้มีขนาดห้องประมาณ 32 ตารางเมตร เป็นห้องพักแบบเตียงเดี่ยวที่มีรูปแบบเตียงเป็นตั้งไม้ขนาด 4 ฟุต x 6.5 ฟุต 2 เตียง ซึ่งผู้เข้าใช้มีความพอใจระดับมากทั้งขนาดห้อง ขนาดและรูปแบบเตียง (ค่าเฉลี่ย 4.09, 4.13 และ 4.11) ภายในห้องพักมีห้องน้ำที่มีอ่างล้างหน้าขนาดใหญ่ มีห้องอาบน้ำกระจกเข้ามูม อ่างอาบน้ำกว้าง 80

เซนติเมตรแบบนอนแช่ได้และออกแบบให้เปิดหน้าต่างเชื่อมต่อกับส่วนนอนได้ ซึ่งผู้เข้าพักมีความพึงพอใจในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.16, 4.11, 4.31 และ 4.07) นอกจากนี้ภายในห้องพักยังมีส่วนพักผ่อน ทำงานและแต่งตัว มินิบาร์ ที่วางกระเป๋าและตู้เสื้อผ้า ระเบียงที่กว้าง 1.80 เมตร เห็นวิวสระว่ายน้ำและวิวทะเลด้านข้างทุกห้อง ซึ่งผู้ใช้พอใจในระดับปานกลาง ส่วนการเลือกตำแหน่งเตียงนอนพบว่าผู้ใช้ต้องการเลือกเตียงนอนที่ติดกับหน้าต่างและระเบียงกับเตียงนอนที่ติดกับห้องน้ำใกล้เคียงกันคือร้อยละ 51.2 และ 48.8 นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ใช้มีความพึงพอใจในระดับมากในเรื่องความปลอดภัยในห้องพัก (ค่าเฉลี่ย 4.07) แสงไฟโดยรวมของห้องพัก (ค่าเฉลี่ย 4.02) แต่มีความพึงพอใจน้อยกว่าแสงสว่างจากโคมไฟหัวเตียงซึ่งเป็นแสงสีอุ่น (ค่าเฉลี่ย 2.87)

2. ผลจากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างทั่วไป หลังจากการประเมินหลังการเข้าใช้โรงแรมกรณีศึกษาแล้ว ได้มีการพัฒนาแบบสอบถามและทดสอบแบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณกับกลุ่มตัวอย่างที่เคยเข้าใช้ห้องพักโรงแรมพักตากอากาศชายทะเลจำนวน 433 คน พบว่าเป็นหญิงร้อยละ 55.5 และเป็นชายร้อยละ 44.5 มีอายุน้อยสุด 15 ปี และมากที่สุด 59 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 67.0 รองลงมาระดับปริญญาโทร้อยละ 20.4 มีสถานภาพโสดร้อยละ 65.6 สมรสแล้วร้อยละ 34.4 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน ประกอบอาชีพส่วนตัว และข้าราชการหรือลูกจ้างรัฐร้อยละ 61.4 มีรายได้ตั้งแต่ 20,001 ถึงมากกว่า 50,000 บาทร้อยละ 53.4 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดว่าราคาห้องพักที่เหมาะสมประมาณ 2,001 - 6,000 บาท (ร้อยละ 56.5) โดยมีจำนวนวันที่พักค้างมากที่สุดคือ 3 วัน 2 คืน (ร้อยละ 59.6) โดยเลือกที่จะเข้าพักเป็นครอบครัวร้อยละ 57.7 และพักกับเพื่อนร้อยละ 35.1 เลือกห้องพักเตียงแฝด (เตียงเดี่ยว 2 เตียง) มากที่สุดร้อยละ 42.9 ห้องพักที่นอนคู่แบบเตียงใหญ่ร้อยละ 31.6 และห้องพักที่นอนคู่แบบเตียงใหญ่และต้องการที่นอนเสริมร้อยละ 24.6 รูปแบบของห้องพักที่ชอบมากที่สุดคือบ้านเป็นหลังร้อยละ 72.3 และเลือกที่เป็นห้องพักที่อยู่ในอาคารแบบอาคารสูงเพียงร้อยละ 26.1

เมื่อพิจารณาสาเหตุในการเลือกเข้าพักในโรงแรมพักตากอากาศชายทะเล พบว่ากลุ่มตัวอย่างเลือกรูปแบบและบรรยากาศร้อยละ 81.76 ความปลอดภัยร้อยละ 76.91 ราคาเหมาะสมร้อยละ 76.44 ความสะอาดร้อยละ 75.75 มีชายหาดส่วนตัวร้อยละ 61.43 มีสวนและภูมิทัศน์ร่มรื่นร้อยละ 60.74 ไม่เห็นปัจจัยที่ตั้งใกล้เมืองและบริการอื่นๆ (ตารางที่ 1)

เมื่อพิจารณาการใช้พื้นที่โดยรวมภายในโรงแรมพักตากอากาศชายทะเล พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีกิจกรรมส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ห้องพักร้อยละ 96.0 พื้นที่ชายหาดร้อยละ 92.8 โถงต้อนรับหรือล็อบบี้ร้อยละ 87.6 ห้องอาหารคอฟฟี่ช็อปร้อยละ 75.6 และภัตตาคารอื่นๆ ร้อยละ 75.5 และมีการว่ายน้ำในสระของโรงแรมและว่ายน้ำทะเล

มากกว่าร้อยละ 50 ส่วนพื้นที่ที่กลุ่มตัวอย่างเข้าใช้ค่อนข้างน้อย ห้องประชุม ห้องคาราโอเกะ ร้านขายของใช้และยาในโรงแรม และส่วนฟิตเนส (ตารางที่ 2)

เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของบรรยากาศและรูปแบบการออกแบบโดยรวมของโรงแรมพักตากอากาศชายทะเลที่กลุ่มตัวอย่างชอบ พบว่ามีความถี่ของความชอบที่ใกล้เคียงกัน 3 ลักษณะคือ เป็นแบบเรียบง่าย ทันสมัยร้อยละ 23.5 รองลงมาคือแบบที่เป็นพื้นบ้านหรือพื้นถิ่นที่มีเอกลักษณ์ของที่ตั้งร้อยละ 22.0 และแบบเท่ เก๋ไก๋ สีสันสดใสร้อยละ 20.7 นอกจากนี้มีกลุ่มที่ชอบแบบเรียบง่ายมีความเป็นไทยร่วมสมัยร้อยละ 14.5 ส่วนบรรยากาศที่ชอบน้อย คือ แบบหรูหราแนวตะวันออก (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 1 แสดงสาเหตุในการเลือกเข้าพักโรงแรมพักตากอากาศชายทะเล

(n = 433)

สาเหตุในการเลือกเข้าพัก	จำนวน	ร้อยละ	สาเหตุในการเลือกเข้าพัก	จำนวน	ร้อยละ
ที่ตั้งใกล้เมือง	178	41.11	มีส่วนบริการร้านอาหารที่ถูกต้อง	204	47.11
มีชายหาดส่วนตัว	266	61.43	มีบริการเสริมหลากหลาย	185	42.73
ความสะอาด	328	75.75	รูปแบบและบรรยากาศ	354	81.76
ความปลอดภัย	333	76.91	มีสวนและภูมิทัศน์ร่มรื่น	263	60.74
ราคาเหมาะสม	331	76.44			

ตารางที่ 2 แสดงร้อยละของการเข้าใช้พื้นที่ในส่วนต่างๆ ภายในโรงแรม

(n = 433)

พื้นที่ใช้งาน	ใช่	ไม่ใช่	พื้นที่ใช้งาน	ใช่	ไม่ใช่
โถงต้อนรับ หรือ ล็อบบี้	87.6	12.4	ฟิตเนส	41.5	58.5
ห้องอาหารในอาคารที่เป็นคอฟฟี่ช็อป	75.6	24.4	สปา	46.9	53.1
ห้องอาหารติดชายทะเล (ภัตตาคาร)	75.5	24.5	สระว่ายน้ำที่ติดชายหาด	69.5	30.5
ห้องคาราโอเกะ	33.0	67.0	สระว่ายน้ำใกล้อาคารพัก	57.1	42.9
เลาน์, ผับ, บาร์ หรือที่นั่งฟังเพลง	43.7	56.3	ชายหาด	92.8	7.2
มูมกาแฟและเบเกอรี่	68.4	31.6	ห้องพัก	96.0	4.0
ห้องประชุม	22.3	77.7	ร้านขายของที่ระลึกในโรงแรม	47.6	52.4
ห้องสมุด และอินเตอร์เน็ต	56.5	43.5	ร้านขายของใช้ และยาในโรงแรม	40.3	59.7

ตารางที่ 3 แสดงความชอบที่มีต่อบรรยากาศและรูปแบบการออกแบบในโรงแรมฯ

(n = 433)

บรรยากาศและรูปแบบ	จำนวน	ร้อยละ	บรรยากาศและรูปแบบ	จำนวน	ร้อยละ
พื้นที่ เรียบง่าย ทันสมัย	110	23.5	หรูหรา แนวตะวันตก	36	7.7
พื้นบ้าน พื้นถิ่น มีเอกลักษณ์ที่ตั้ง	103	22.0	ไทยดั้งเดิม	30	6.4
เท่ เก๋ สีสันสดใส	97	20.7	หรูหรา แนวตะวันออก	25	5.3
เรียบง่าย เป็นไทยร่วมสมัย	68	14.5			

กิจกรรมการใช้งานภายในห้องพักที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีมากที่สุด คือ การใช้เพื่อการนอน โดยมีพฤติกรรมการใช้เตียงเพื่อการนอนหลับร้อยละ 97.9 นอนดูทีวีร้อยละ 93.9 นอนเล่นร้อยละ 93.4 นั่งดูทีวีร้อยละ 81.2 มีการใช้โต๊ะหัวเตียงเพื่อวางกระเป๋าเงินและของสำคัญร้อยละ 82.9 วางหนังสือร้อยละ 76.6 และมีการใช้โทรศัพท์ของโรงแรมที่โต๊ะหัวเตียงร้อยละ 65.6 การพักผ่อนในห้องมีการนั่งพูดคุยกันโดยใช้ชุดเก้าอี้ที่นั่งเล่นที่ชานหรือระเบียงห้องร้อยละ 76.3 นั่งคุยกันที่ชุดรับแขกและนั่งคุยบนเตียงนอนร้อยละ 76.1 และร้อยละ 74.4 นอกจากนี้มีการทำงานและอ่านเขียนหนังสือโดยใช้ชุดรับแขกในห้องร้อยละ 63.3 ใช้ชุดนั่งเล่นริมระเบียงร้อยละ 63.8 และใช้เตียงนอนร้อยละ 59.8 สำหรับกิจกรรมการรับประทานอาหารมีการใช้ชุดนั่งเล่นริมระเบียงร้อยละ 73.1 และใช้ชุดรับแขกในห้องร้อยละ 67.0 ส่วนการใช้มินิบาร์ส่วนใหญ่ใช้ตู้เย็นเพื่อเก็บอาหารที่ซื้อเองร้อยละ 91.1 หรือวางบนชั้นวางแก้วร้อยละ 76.8 โดยผู้เข้าใช้นิยมดื่มน้ำที่แช่อยู่ในตู้เย็นและบริโภคน้ำที่โรงแรมจัดเตรียมไว้ให้ร้อยละ 79.2 และร้อยละ 71.4 ในการวางกระเป๋าผู้เข้าพักส่วนใหญ่จะใช้ที่วางกระเป๋าร้อยละ 89.0 มีพฤติกรรมการหยิบเสื้อผ้าทั้งหมดแขวนในตู้เสื้อผ้าร้อยละ 60.4 หยิบเสื้อผ้าบางส่วนแขวนในตู้เสื้อผ้าร้อยละ 57.4 แต่พบว่าผู้เข้าพักมีพฤติกรรมไม่รื้อกระเป๋าและไม่แขวนเสื้อผ้าในตู้เสื้อผ้าถึงร้อยละ 76.8 มีกิจกรรมการแต่งหน้าหรือผม โดยนั่งที่โต๊ะแต่งตัวร้อยละ 87.1 และใช้กระจกที่อ่างล้างหน้าร้อยละ 57.8 ชอบเป่าผมด้วยเครื่องเป่าผมที่โต๊ะแต่งตัวร้อยละ 73.9 มากกว่าที่อยู่ในห้องน้ำ (ร้อยละ 33.6) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้ปลั๊กไฟเพื่อชาร์ตแบตเตอรี่

เตอร์รี่มือถือหรือกล้องถ่ายรูปหรือคอมพิวเตอร์ (ร้อยละ 91.5) มีความต้องการกระจกบานเต็มตัวเพื่อส่องสำรวจความเรียบร้อยก่อนออกจากห้องร้อยละ 91.5 และถ้ามีรองเท้าผ้าของโรงแรมจะใช้ร้อยละ 78.5

ส่วนการใช้พื้นที่ภายในห้องน้ำพบว่าส่วนใหญ่ชอบยื่นอาบน้ำในห้องอาบน้ำร้อยละ 91.3 และถ้าอาบน้ำในอ่างอาบน้ำจะชอบยื่นอาบร้อยละ 72.9 แต่มีผู้ที่ชอบการนอนแช่ในอ่างอาบน้ำร้อยละ 63.1 และมีความต้องการใช้สายชำระบริเวณชักโครกในห้องน้ำร้อยละ 93.6 ส่วนการใช้สิ่งของในห้องน้ำของโรงแรมพบว่ามีการใช้ผ้าขนหนูเช็ดมือร้อยละ 83.6 ผ้าขนหนูเช็ดตัวร้อยละ 78.2 ผ้าขนหนูเช็ดหน้าร้อยละ 63.7 และมีพฤติกรรมการตากผ้าเช็ดตัวที่ราวแขวนในห้องน้ำร้อยละ 83.8 ตากผ้าเช็ดตัวที่โต๊ะเก้าอี้ร้อยละ 57.6 มีการใช้เสื้อคลุมอาบน้ำ หมวกอาบน้ำ สบู่ และแชมพูที่โรงแรมจัดไว้ให้ร้อยละ 63.5, 60.5, 64.1 และ 54.7 ตามลำดับ มีการทิ้งขยะในห้องน้ำร้อยละ 86.8 แต่ส่วนใหญ่จะใช้ที่ทิ้งขยะที่อยู่ในห้องพักมากกว่า (ร้อยละ 93.6) นอกจากนี้มีกิจกรรมการซักผ้าและนำผ้ามาตากที่ราวตากผ้าบริเวณระเบียงร้อยละ 60.7 โดยเฉพาะตากชุดว่ายน้ำร้อยละ 68.0

นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มผู้ใช้ห้องพักในโรงแรมมีพฤติกรรมในเรื่องการประหยัดพลังงานและทรัพยากรโดยผู้ใช้นิ่งถึงการประหยัดทรัพยากรในการใช้ห้องพักถึงร้อยละ 80.2 และมีการปิดไฟทุกดวงก่อนเข้านอนร้อยละ 67.0 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 แสดงค่าความถี่พฤติกรรมการใช้พื้นที่ ภายในห้องพักของกลุ่มตัวอย่าง

(n = 433)

พฤติกรรมการใช้งานภายในห้องพัก	ใช่	ไม่ใช่	พฤติกรรมการใช้งานภายในห้องพัก	ใช่	ไม่ใช่
นอนหลับบนเตียง	97.9	2.1	ใช้สบู่อของโรงแรม	64.1	35.9
นอนเล่นบนเตียง	91.5	8.5	ใช้แชมพูของโรงแรม	54.7	45.3
นอนเล่นที่ระเบียง	59.2	40.8	ใช้หมวกอาบน้ำของโรงแรม	60.5	39.5
นอนดูทีวี บนเตียง	93.9	6.1	ใช้แปรงสีฟันของโรงแรม	31.8	68.2
นั่งดูทีวี บนเตียง	81.2	18.8	ซักผ้าและตากผ้าในห้องน้ำ	31.1	60.9
นั่งดูทีวี โดยใช้เก้าอี้รับแขก	64.2	35.8	ซักผ้าและตากผ้าในบริเวณห้องนอน	27.3	72.7
นั่งดูทีวี โดยใช้เก้าอี้แต่งตัว	33.3	66.7	ซักผ้าและตากผ้าในบริเวณระเบียง	60.7	39.3
นั่งคุยกันบนเตียง	74.7	25.3	ตากผ้าเช็ดตัวที่ราวแขวนห้องน้ำ	83.8	16.2
นั่งคุยกันบนเก้าอี้รับแขก	76.1	23.9	ตากผ้าเช็ดตัวที่โต๊ะเก้าอี้	57.6	42.4
นั่งคุยกันบนเก้าอี้ที่ระเบียง	76.3	23.7	ตากผ้าเช็ดตัวในห้องน้ำ	44.0	56.0
นั่งทานอาหาร บนเตียง	25.4	74.6	ตากผ้าเช็ดตัวในตู้เสื้อผ้า	26.4	73.6
นั่งทานอาหาร ที่ชุดรับแขกในห้อง	67.0	33.0	ตากชุดว่ายน้ำที่ราวตากผ้าบริเวณระเบียง	68.0	32.0
นั่งทานอาหาร ที่ชุดนั่งเล่นระเบียง	73.1	26.9	ตากชุดว่ายน้ำที่ชุดที่นั่งบริเวณระเบียง	40.7	59.3
วางกระเป๋าเงินและของสำคัญที่โต๊ะหัวเตียง	82.9	17.1	ไตร่ผมที่โต๊ะแต่งตัว	73.9	26.1
วางหนังสือที่โต๊ะหัวเตียง	76.6	23.4	ไตร่ผมในห้องน้ำ	33.6	66.4
วางขนมและเครื่องดื่มที่ซื้อบนชั้นแพนทรี	76.8	23.2	อาบน้ำในอ่างอาบน้ำ โดยนอนแช่	63.1	36.9
วางขนมและเครื่องดื่มบนโต๊ะแต่งตัว	42.4	57.6	อาบน้ำในอ่างอาบน้ำ โดยยืนอาบน้ำ	72.9	27.1
ชงกาแฟ หรือ ชา ที่โรงแรมมีให้	71.4	28.6	อาบน้ำในห้องอาบน้ำ	91.3	8.7
ใช้ตู้เย็น แช่อาหารของตนเอง	19.1	8.9	ส่องกระจกเต็มตัวสำรวจความเรียบร้อย	91.5	8.5
บริโภคน้ำและของว่างที่อยู่ในตู้เย็น	79.2	20.8	ใช้สายชำระในห้องน้ำ	93.6	6.4
แต่งหน้า ทรีม โดยนั่งที่โต๊ะแต่งตัว	87.1	12.9	อ่าน เขียนหนังสือ ทำงาน ที่โต๊ะแต่งตัว	43.5	56.5
แต่งหน้าทรีม โดยใช้กระจกที่อ่างล้างหน้า	57.8	42.2	อ่านเขียนหนังสือทำงานที่ชุดรับแขกในห้อง	63.3	36.7
วางกระเป๋าบนที่วางกระเป๋า	89.0	11.0	อ่านเขียนหนังสือทำงานที่ชุดนั่งเล่นระเบียง	63.8	36.2
เอาเสื้อผ้าแขวนในตู้เสื้อผ้า ทั้งหมด	60.4	39.6	อ่าน เขียนหนังสือ หรือ ทำงาน บนเตียง	59.8	40.2
เอาเสื้อผ้าแขวนในตู้เสื้อผ้า บางส่วน	57.4	42.6	อ่านหนังสือในห้องน้ำ	41.7	58.3
ไม่แขวนในตู้เสื้อผ้า หรือ ไม่รื้อกระเป๋า	23.2	76.8	ใช้ลิ้นชักใต้ตู้ทีวีเพื่อเก็บของใช้ส่วนตัว	62.8	37.2
ใช้หมอนอิงที่ประดับตกแต่งหูนอน	46.1	53.9	ใช้หมอนสำรองเพิ่มจากตู้เสื้อผ้า	59.8	40.2
เก็บหมอนอิงใส่ตู้วางทีวี	25.3	73.7	ฟังวิทยุของโรงแรมจากหัวเตียง	40.7	59.3

พฤติกรรมการใช้งานภายในห้องพัก	ใช่	ไม่ใช่	พฤติกรรมการใช้งานภายในห้องพัก	ใช่	ไม่ใช่
ปิดไฟทุกดวงก่อนนอน	67.0	33.0	ใช้โทรศัพท์ที่โต๊ะหัวเตียง	65.6	34.4
ใช้ตู้เซฟในห้องพัก	38.5	61.5	ใช้บริการซักรีดของโรงแรม	40.2	59.8
ใช้เสื้อคลุมอาบน้ำของโรงแรม	63.5	36.5	ใช้บริการสั่งอาหารในห้องพัก	62.4	37.6
ใช้รองเท้าผ้าของโรงแรม	78.5	21.5	ใช้ปลั๊กเพื่อชาร์ตแบตเตอรี่	93.4	6.6
ใช้ผ้าขนหนูเช็ดตัวของโรงแรม	78.2	21.8	ใช้ที่ทิ้งขยะในห้องน้ำ	86.8	13.2
ใช้ผ้าขนหนูเช็ดหน้าของโรงแรม	63.7	36.3	ใช้ที่ทิ้งขยะในห้องพัก	93.6	6.4
ใช้ผ้าขนหนูเช็ดมือของโรงแรม	83.6	16.4	ใช้ห้องพักโดยคำนึงการประหยัดทรัพยากร	80.2	19.8

ตารางที่ 5 แสดงค่าความถี่ของการเลือกตำแหน่งเตียงนอน

(n = 410)

ตำแหน่งเตียงนอน	จำนวน	ร้อยละ
เตียงนอนด้านนอกติดริมหน้าต่างหรือระเบียง	265	64.6
เตียงนอนด้านในติดผนังภายในห้องหรือห้องน้ำ	145	35.4

เมื่อพิจารณาการเลือกตำแหน่งของเตียงนอนเดี่ยวในห้องพักคู่ กรณีที่มากับเพื่อนร่วมห้องพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชอบที่จะเลือกเตียงนอนด้านนอกติดริมหน้าต่างหรือระเบียงมากกว่าเตียงที่อยู่ใกล้ห้องน้ำ (ร้อยละ 64.6) โดยมีเหตุผลเพื่อรับลมชมวิวรอบ ๆ และมองเห็นบรรยากาศภายนอกระเบียงได้อย่างสะดวก (86 คน) ได้อากาศบริสุทธิ์จากภายนอก (30 คน) รู้สึกปลอดโปร่งสะดวกสบาย ไม่อึดอัด มีพื้นที่กว้างขวาง เดินได้รอบและดูโล่งสว่าง (27 คน) ได้รับแสงแดดตอนเช้าและได้เห็นพระอาทิตย์ตกตอนเย็น (16 คน) มีความชอบส่วนตัว (9 คน) ชอบนอนใกล้หน้าต่างหรือระเบียง (7 คน) รู้สึกว่าไกลจากห้องน้ำ (6 คน) ความสวยงาม (3 คน) ทำให้มองเห็นภาพรวมภายในห้องพัก (2 คน) อยู่ตรงตำแหน่งโทรทัศน์ (2 คน) ได้บรรยากาศทะเลฟังเสียงคลื่น (1 คน) ส่วนที่ชอบเตียงนอนใกล้ห้องน้ำเพราะสะดวกในการเข้าห้องน้ำ (22 คน) ความชอบส่วนตัว (7 คน) ชอบนอนติดผนัง รู้สึกปลอดภัยและรู้สึกอบอุ่นดี (14 คน) กลัวสิ่งที่ไม่เห็น กลัวความมืดที่หน้าต่างในตอนกลางคืน (8 คน) มีความเป็นส่วนตัว (3 คน) แสงแดดไม่เข้ามามาก เหมือนเตียงที่อยู่ติดหน้าต่าง (2 คน) ป้องกัน

การกลิ้งตกเตียงได้ เจ็บสงบจากเสียงภายนอก ไม่ต้องการแสงจากภายนอก เพราะความเคยชินชอบมีอะไรฟัง อยู่ไกลเครื่องปรับอากาศ และเวลานอนไม่ได้ชมวิวอย่างละ 1 คน (ตารางที่ 5)

เมื่อพิจารณาถึงความชอบที่มีต่อการใช้วัสดุตกแต่งและวัสดุเครื่องเรือนภายในห้องพัก พบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการให้พื้นห้องเป็นพื้นไม้ร้อยละ 31.1 หินแกรนิตหรือหินอ่อนร้อยละ 20.1 กระเบื้องเซรามิคร้อยละ 16.6 พรมร้อยละ 14.2 หินขัดร้อยละ 8.8 และพื้นปูนซีเมนต์ขัดมันร้อยละ 6.6 ส่วนวัสดุปูพื้นที่เลือกน้อยที่สุดคือวัสดุประเภทสังเคราะห์ เช่น กระเบื้องยาง ลามิเนตลายไม้ และวัสดุเฉพาะท้องถิ่น ส่วนผนังกลุ่มตัวอย่างเลือกผนังที่ตกแต่งด้วยไม้ทั้งห้องร้อยละ 26.7 ติตวอลเปเปอร์ร้อยละ 25.6 ทาสีร้อยละ 22.8 หินแกรนิตหรือหินอ่อนร้อยละ 13.6 และผนังที่ใช้ผ้าบุร้อยละ 9.0 ส่วนวัสดุกรุผนังที่ต้องการน้อยที่สุดคือการใช้วัสดุธรรมชาติ หินทรายและวัสดุเฉพาะท้องถิ่น สำหรับวัสดุภายในห้องน้ำของห้องพักพบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการให้ตกแต่งด้วยหินแกรนิตหรือหินอ่อนร้อยละ 31.0 กระเบื้องเซรามิคร้อยละ 30.1

เป็นไม้ทั้งห้องร้อยละ 18.6 และปูนซีเมนต์ขัดมันร้อยละ 15.1 ส่วนวัสดุภายในห้องน้ำที่ต้องการน้อยที่สุดคือวัสดุธรรมชาติ วัสดุจากทะเล และกระเบื้องดินเผา ความต้องการวัสดุเครื่องเรือนโดยรวมภายในห้องพักกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการให้เป็นวัสดุไม้สีธรรมชาติ

ทั้งหมดร้อยละ 45.6 หวายหรือผักตบขวาร้อยละ 21.6 ไม้แต่ทำสีอื่นๆ ร้อยละ 9.9 วัสดุสังเคราะห์อื่นๆ ร้อยละ 9.0 โลหะร้อยละ 6.4 และวัสดุรีไซเคิลร้อยละ 5.1 ส่วนวัสดุของเครื่องเรือนโดยรวมที่ต้องการน้อยที่สุดคือวัสดุที่เหมาะสมตามท้องถิ่นและภูมิภาค

ตารางที่ 6 แสดงค่าความถี่ความต้องการวัสดุตกแต่งและวัสดุเครื่องเรือนภายในห้องพัก

ประเภทวัสดุ	จำนวนคน	ร้อยละ
ความต้องการต่อวัสดุพื้นภายในห้องพัก (n = 457 มีการตอบซ้ำ)		
ไม้	142	31.1
หิน (แกรนิต / หินอ่อน)	92	20.1
กระเบื้องเซรามิค	76	16.6
พรม	65	14.2
หินขัด	40	8.8
พื้นปูนซีเมนต์ขัดมัน	30	6.6
กระเบื้องยาง	9	2.0
อื่นๆ เช่น ลามิเนตลายไม้, วัสดุที่เหมาะสมตามภูมิภาค	3	0.7
ความต้องการต่อผนังภายในห้องพัก (n = 457 มีการตอบซ้ำ)		
ตกแต่งด้วยไม้ทั้งห้อง	122	26.7
ติตวอลเปเปอร์	117	25.6
ทาสี	104	22.8
หิน (แกรนิต / หินอ่อน)	62	13.6
บุด้วยผ้า	41	9.0
อื่นๆ เช่น วัสดุธรรมชาติ, หินทราย, วัสดุตามภูมิภาค	11	2.4
ความต้องการต่อวัสดุภายในห้องน้ำของห้องพัก (n = 458 มีการตอบซ้ำ)		
ตกแต่งด้วยหินแกรนิต หินอ่อน	142	31.0
ตกแต่งด้วยกระเบื้องเซรามิค	138	30.1
ตกแต่งด้วยไม้ทั้งห้อง	85	18.6
ปูนซีเมนต์ขัดมัน	69	15.1
ทาสี	19	4.1
อื่นๆ เช่น วัสดุธรรมชาติ, วัสดุจากทะเล, กระเบื้องดินเผา	5	1.1

ความต้องการต่อวัสดุของเครื่องเรือนภายในห้องพักโดยรวม	(n = 454 มีการตอบซ้ำ)	
เป็นไม้สีธรรมชาติทั้งหมด	207	45.6
เป็นหวาย หรือ ฝักตบ	98	21.6
เป็นไม้ทำสีพลาสติก หรือ สีพ่นอื่นๆ	45	9.9
เป็นวัสดุสังเคราะห์อื่นๆ	41	9.0
เป็นวัสดุโลหะ	29	6.4
เป็นวัสดุรีไซเคิลต่างๆ	23	5.1
อื่นๆ เช่น แล้วยแต่เรื่องราวของห้อง, ให้เหมาะสมกับท้องถิ่นและภูมิภาคนั้น, วัสดุเรียบง่ายและทันสมัย ได้แก่ MDF และ PB, ไม้และโลหะ, ไม้ธรรมชาติ แต่ไม่ทั้งหมด	11	2.4

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่าคนไทยส่วนใหญ่นิยมห้องพักในโรงแรมพักตากอากาศชายทะเลที่เป็นบ้าน มีสภาพแวดล้อมทางกายภาพในห้องพักระดับมาตรฐานหรือห้องพักทั่วไปที่จัดวางพื้นที่ตามหลักการออกแบบโรงแรมตามเกณฑ์สากล คือมีห้องน้ำ ส่วนแต่งตัว และส่วนเก็บเสื้อผ้า รวมเป็นกลุ่มบริเวณทางเดินเข้าห้อง มีส่วนนั่งเล่นแยกจากส่วนแต่งตัว ในห้องน้ำนอกจากมีอ่างล้างหน้าที่ใหญ่ โถส้วม ควรมีสายชำระ เป็นพื้นที่ส่วนแห้ง ในส่วนอาบน้ำคนไทยมักยื่นอาบน้ำการมีห้องอาบน้ำจำเป็นมากกว่าอ่างอาบน้ำ แต่ก็มีความต้องการอ่างอาบน้ำแสดัวด้วย พื้นที่ระเบียงห้องพักเป็นพื้นที่สำคัญเพื่อการนั่งพักผ่อนและชมทิวทัศน์โดยรอบที่มีการจัดภูมิทัศน์ สวน สระว่ายน้ำ และชายหาด การออกแบบรูปแบบและบรรยากาศ เครื่องเรือนและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพักมีความหลากหลายตามแนวคิดการบริหารจัดการของโรงแรมที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ผู้ใช้ในตลาดบริการที่มีการแข่งขันสูง มีทั้งรูปแบบที่ต้องการความทันสมัยเรียบง่าย ต้องการความเป็นพื้นถิ่น (vernacular) และต้องการความเท่ๆ เก๋ มีการใช้เครื่องเรือนรวมทั้งวัสดุตกแต่งพื้นและผนังที่เป็นไม้ธรรมชาติ แต่ไม่นิยมการใช้วัสดุพื้นถิ่น ซึ่งรูปแบบและบรรยากาศนี้เป็นไปตามกระแสการออกแบบปัจจุบันและความต้องการของกลุ่มผู้ใช้สอดคล้องกับงานวิจัยของสุ

จินต์ สุขะพงษ์ (2552) แนวคิดของเอกพงษ์ ตีตรง (2554) และแนวคิดของนักการตลาด ซึ่งผลการวิจัยนี้พบว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจเข้าใช้โรงแรมด้วย ถึงแม้ว่าจะมีงานวิจัยบางส่วนระบุว่าความสะอาดของห้องพักในโรงแรมมีผลต่อความพึงพอใจของผู้เข้าใช้มากกว่ารูปแบบและบรรยากาศก็ตาม นอกจากนี้ความปลอดภัยและราคาก็มีผลต่อการเลือกเข้าพักในโรงแรม ในงานวิจัยนี้ผู้ใช้ส่วนใหญ่พอใจในราคา 2,000 – 6,000 บาท จัดอยู่ในประเภทโรงแรมระดับ 3 – 4 ดาว

สำหรับพฤติกรรมการใช้ห้องพักระดับมาตรฐานในโรงแรมพักตากอากาศชายทะเลของคนไทยมีการใช้ห้องเพื่อการนอนหลับพักผ่อนเป็นหลัก และมีความต้องการพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกตามมาตรฐานของโรงแรมโดยทั่วไป แต่ที่ต้องใส่ใจมากขึ้นคือการวางตำแหน่งของอุปกรณ์อำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับพฤติกรรมการใช้สอย เช่น ให้ความสำคัญกับแสงสว่างหัวเตียง การมีที่เป่าผมที่โต๊ะแต่งตัวและได้ใช้ปลั๊กไฟในบริเวณนี้เพื่อเป็นที่ชาร์จแบตเตอรี่ของโทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ และกล้องถ่ายรูป หรือการมีขนาดของเครื่องเรือนที่เหมาะสมกับการใช้ เช่น การเพิ่มที่วางกระเป๋าที่พับได้เพิ่มขึ้นนอกเหนือจากที่วางกระเป๋าถาวร การลดขนาดตู้เสื้อผ้าหรือมีเพียงราวแขวนผ้าสะอาดโดยไม่จำเป็นต้องมีตู้ลิ้นชัก การมีตู้เย็นในส่วนมินิบาร์เป็นสิ่ง

จำเป็นต่อการรับประทานอาหารที่ผู้ซื้อมาเอง การมีที่ตากผ้าเปียกที่มากพอทั้งในห้องและที่ระเบียงเพราะมีผู้ใช้โรงแรมมากกว่าร้อยละ 50 ที่มีกรวยน้ำในระแนงของโรงแรมและเล่นน้ำทะเล ซึ่งจากการศึกษาพฤติกรรมนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบห้องพักตากอากาศชายทะเลในโรงแรมที่เน้นกลุ่มลูกค้าชาวไทยตามหลักการทางสถาปัตยกรรมต่อไปได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถเพิ่มมูลค่าในการให้บริการได้ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ยังพบว่าคนไทยที่ไปพักผ่อนที่โรงแรมชายทะเลกลุ่มนี้มีแนวโน้มในการอนุรักษ์ทรัพยากรและธรรมชาติมากจึงควรวางแผนทางพัฒนาโรงแรมเหล่านี้ให้มีการออกแบบสีเขียว โดยคำนึงถึงปัจจัยสำคัญในการเลือกเข้าพัก คือ รูปแบบและบรรยากาศ ความปลอดภัย ราคา ความสะอาด การมีชายหาดส่วนตัว มีสวนและภูมิทัศน์ร่มรื่น และคำนึงถึงพฤติกรรมการใช้พื้นที่ ซึ่งมีพื้นที่หลักที่ใช้ คือ ห้องพัก ชายหาด โถงต้อนรับหรือล็อบบี้ ห้องอาหารคอฟฟี่ช็อป ภัตตาคารอื่นๆ และสระว่ายน้ำ ส่วนพื้นที่ที่ใช้น้อย คือ ห้องประชุม ห้องคาราโอเกะ เลานจ์ ฝักร้านชายของใช้และยา ฟิตเนส และสปา

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. พฤติกรรมการใช้พื้นที่ห้องพักแบบมาตรฐานหรือแบบทั่วไปในโรงแรมพักตากอากาศชายทะเลของคนไทยสามารถใช้หลักการออกแบบตามลักษณะสากลในการจัดวางองค์ประกอบเชิงพื้นที่ได้ แต่มีเงื่อนไขในเรื่องของเครื่องเรือนและอุปกรณ์การใช้งานในแต่ละพื้นที่ที่ต้องใส่ใจในรายละเอียดของตำแหน่งและความต้องการมากยิ่งขึ้น

2. การออกแบบพื้นที่ภายในห้องพักระดับมาตรฐานโรงแรม 3 - 4 ตารางวาเฉลี่ย 3,000 - 5,000 บาท มีขนาดห้อง 32 ตารางเมตร (4 เมตร x 8 เมตร) และมีระเบียงจะให้ความรู้สึกที่กว้างขวางและสะดวกสบายในการใช้งาน เพียงแต่ควรมีขนาด 4 ฟุต x 6 ฟุต มีโต๊ะหัวเตียงที่สามารถวางของส่วนตัวที่สำคัญได้ และแสงสว่าง

ที่บริเวณหัวเตียงควรสว่างพอสำหรับการอ่านหนังสือได้ ควรมีที่นั่งคู่กันทั้งในห้องและที่ระเบียงที่มีบรรยากาศเห็นภูมิทัศน์สวน สระว่ายน้ำ หรือชายหาด มินิบาร์ต้องมีตู้เย็น รวมทั้งมีบริการน้ำดื่ม ชาและกาแฟ ที่จัดเตรียมไว้ให้ และควรมีถังขยะในบริเวณนี้ด้วย ที่วางกระเป๋าควรวางได้ 2 คน และมีที่แขวนเสื้อผ้าบ้างอาจไม่จำเป็นต้องเป็นตู้เสื้อผ้า ควรมีโทรทัศน์ โทรศัพท์ และที่ตากผ้าเปียกมากพอทั้งในห้องน้ำและที่ระเบียง

3. ลักษณะอาคารที่เหมาะสมเป็นที่พักตากอากาศชายทะเลของคนไทย โดยเฉพาะกลุ่มครอบครัวและกลุ่มเพื่อนคือ แบบบ้านที่เป็นหลังๆ ซึ่งสามารถจัดห้องทั้งเตียงเดี่ยวและเตียงคู่ มีห้องน้ำที่มีห้องอาบน้ำ (shower room) และภายในห้องน้ำต้องการชักโครกที่มีสายชำระ ซึ่งสามารถใช้ชักโครกแบบมีระบบชำระล้างของญี่ปุ่นได้ สิ่งอำนวยความสะดวกในห้องน้ำทั้งผ้าเช็ดตัว ผ้าเช็ดมือ สบู่ แชมพู หมวกอาบน้ำ และถังขยะเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องเตรียมไว้ให้ ที่เป่าผมบริเวณโต๊ะแต่งตัวมีความเหมาะสมต่อการใช้งานและปลั๊กไฟในตำแหน่งนี้สักระยะหนึ่งในการชาร์ตแบตเตอรี่ต่างๆ

4. รูปแบบและบรรยากาศของห้องพักและลักษณะโดยรวมของโรงแรมสำหรับคนไทยมีความหลากหลายมาก มีทั้งที่ต้องการแบบเรียบง่าย ทันสมัย แบบที่เป็นพื้นบ้านหรือพื้นถิ่นที่มีเอกลักษณ์ของที่ตั้งและแบบเท่ เก๋ไก๋ สีสันสดใส นอกจากนี้ก็ต้องการความเป็นไทยร่วมสมัยด้วย ทำให้ต้องออกแบบสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับพฤติกรรมและความต้องการเฉพาะกลุ่ม

5. การใช้วัสดุตกแต่งภายในห้องพัก พื้นห้องโดยรวมควรเป็นพื้นไม้ หินแกรนิตหรือหินอ่อน ในห้องน้ำเป็นหินแกรนิตหรือหินอ่อน กระเบื้องเซรามิค ส่วนของผนังโดยรวมเป็นได้ทั้งไม้ วอลเปเปอร์ และเครื่องเรือนควรเป็นไม้สีธรรมชาติ หรือเป็นหวายได้บ้าง

6. การออกแบบโรงแรมพักตากอากาศชายทะเลสำหรับคนไทยในอนาคตควรเน้นการออกแบบสีเขียว (green

design) มีชายหาดส่วนตัว มีสวนและภูมิทัศน์ร่มรื่น มีความปลอดภัย สะอาด สอดคล้องกับรูปแบบและบรรยากาศและราคาที่เหมาะสมเฉพาะกลุ่ม โดยเน้นการมีพื้นที่เพื่อการพักผ่อนเป็นหลัก คือ ห้องพัก ห้องอาหาร โถงต้อนรับ สระว่ายน้ำ และชายหาด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ทำการประเมินผลหลังการเข้าใช้โรงแรมเพียงกรณีศึกษาเดียว ถึงแม้จะมีการทำการสำรวจเชิงปริมาณประกอบทั้งในช่วงที่ประเมินกรณีศึกษา และการสำรวจด้วยแบบสอบถามตามหลักการสถิติ แต่ในการศึกษาพฤติกรรมด้วยการเข้าถึงเกิดพฤติกรรมในพื้นที่จะได้ร่องรอยทางพฤติกรรมที่ชัดเจนมากกว่า และการได้สัมภาษณ์ถึงเหตุของการกระทำที่เกิดขึ้นในแต่ละสภาพแวดล้อมจะทราบถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องมากขึ้น ซึ่งการทำการวิจัยประเมินหลังการเข้าใช้ด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพในหลายๆ สถานที่ แล้วนำมาเปรียบเทียบทั้งเงื่อนไขของสภาพแวดล้อมทางกายภาพและความคิดเห็นของกลุ่มผู้ใช้เดียวกันแบบกลุ่มทดลอง จะได้ข้อสรุปที่สอดคล้องกับพฤติกรรมยิ่งขึ้น นอกจากนี้การสำรวจความคิดเห็นในเรื่องการออกแบบที่เกี่ยวกับความรู้สึกรูปแบบบรรยากาศ ตลอดถึงวัสดุ อาจต้องใช้ภาพจำลองมากกว่าคำและความเพิ่มขึ้น และน่าจะมีการวิจัยเปรียบเทียบกับพฤติกรรมกลุ่มผู้ใช้ชาวต่างชาติว่ามีพฤติกรรมแตกต่างกันหรือไม่

บรรณานุกรม

กิตติมา คงอยู่. 2550. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศในเกาะสมุย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

จันทน์ เพชรานนท์. 2552. การทำรายละเอียดประกอบการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

จิตตพันธ์ เตชะคุปต์. 2551. จิตวิทยาการบริการ. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดดูเคชั่น.

ชนัญญ์ เมธาทิพย์. 2549. “แนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรมเพื่อลดผลกระทบที่เกิดจากคลื่นยักษ์สึนามิ: โรงแรมตากอากาศบริเวณเขาหลัก จังหวัดพังงา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

“พฤติกรรมผู้บริโภค.” 2554. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://th.wikipedia.org/wiki> [อ้างเมื่อ 31 สิงหาคม 2554].

มาลินี ศรีสุวรรณ. 2542. ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบอาคารสาธารณะประเภทต่างๆ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วรรณา ประยุกต์วงศ์และคนอื่นๆ. 2549. “ความพึงพอใจในการใช้บริการห้องพักของโรงแรมในจังหวัดอุบลราชธานี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

วีระ สัจกุล. 2544. การประเมินสภาพแวดล้อมอาคาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2546. การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ บริษัท ธรรมสาร จำกัด.

_____. 2541. การบริหารการตลาด. กรุงเทพฯ : ดวงกมลสมัย.

สุจินต์ สุขะพงษ์. 2552. “แนวทางการจัดการตลาดบริการสำหรับโรงแรมบูติกในเขตกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษากลุ่มหนุ่มเจ้าสาว.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาอุตสาหกรรมการบริการ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2553. การสำรวจการประกอบกิจการ
โรงแรมและเกสต์เฮาส์ พ.ศ. 2553. กรุงเทพมหานคร :
กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.

เอกพงษ์ ตรีตรง. 2554. “อนาคตของธุรกิจโรงแรมและรีสอร์ท
ไทย ที่นำการออกแบบความแตกต่าง.” [ออนไลน์]. เข้า
ถึงได้จาก: [http://www.oknation.net/blog/print.
php?id=735923](http://www.oknation.net/blog/print.php?id=735923) [อ้างเมื่อ 31 สิงหาคม 2554].